

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Segon semestre de 2017

Anna M. Pla Boix*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives relacionades amb usos lingüístics publicades al *Butlletí Oficial de l'Estat* durant el segon semestre de 2017.

Paraules clau: Estat espanyol; dret lingüístic.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE SPANISH STATE

Abstract

The text includes the main regulations that affect linguistic uses published in the Official Gazette of the Government of Spain during the second half of the year (between July and December 2017).

Keywords: Spanish State; Linguistic Law.

---

*Anna M. Pla Boix, professora de dret constitucional, Universitat de Girona, anna.pla@udg.edu.

Citació recomanada: PLA BOIX, Anna M. «Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Segon semestre 2017». *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, núm. 69, (juny 2018), p. 272-276, DOI: [10.2436/rld.i69.2018.3128](https://doi.org/10.2436/rld.i69.2018.3128).

Aquesta crònica legislativa proposa identificar i analitzar, molt succintament, les principals disposicions normatives d'incidència en matèria lingüística que s'han publicat al *Butlletí Oficial de l'Estat* (en endavant, BOE), des de l'1 de juliol fins al 31 de desembre de 2017. Així doncs, el semestre estudiat abraça el primer tram de vida de la XII legislatura de les Corts Generals.

El buidatge d'aquesta producció normativa permet asseverar, ja d'entrada, que durant aquest semestre el dret lingüístic no experimenta canvis significatius. De fet, les normes publicades al BOE d'incidència, directa o tangencial, en la regulació dels usos lingüístics són molt migrades, en els termes en què s'estudiarà succintament a continuació.

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

Durant el segon semestre de l'any només es van aprovar un parell de lleis que contenen, al llarg del seu articulat, previsions lingüístiques. En ambdós casos es tracta de normes que transposen a l'ordenament jurídic espanyol sengles directives del Parlament Europeu i del Consell. La primera que convé destacar és la Llei 7/2017, de 2 de novembre, per la qual s'incorpora a l'ordenament jurídic espanyol la Directiva 2013/11/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2013, relativa a la resolució alternativa de litigis en matèria de consum. El seu article 29.2 regula els requisits que ha de complir la sol·licitud d'acreditació que trametin les entitats de resolució alternativa. Entre altres continguts, estableix que han d'informar a l'autoritat competent sobre “les llengües oficials espanyoles i idiomes en què es poden presentar les reclamacions i es pot dur a terme el procediment de resolució alternativa” i afegeix textualment que s'ha de garantir “en tot cas, la utilització del castellà i, quan n'hi hagi, de la llengua cooficial de la comunitat autònoma on estigui establerta l'entitat”.¹

La segona disposició legal ressenyable és la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.² Als efectes que aquí interessin, l'epígraf 6 de la seva disposició addicional primera, intitulada “Contractació a l'estranger” regula, entre moltes altres previsions, que “Els documents contractuals i tota la documentació necessària per preparar, adjudicar i executar els contractes ha d'estar redactada en castellà o en una llengua cooficial corresponent, a les quals, si s'escau, s'han de traduir des de l'idioma local que correspongui”. S'afegeix que “no obstant això, l'òrgan de contractació, i sota la seva responsabilitat, pot acceptar, sense necessitat de traducció al castellà, els documents redactats en altres llengües”. En aquests casos, la norma estipula que “el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació ha de garantir la disponibilitat de la traducció al castellà dels documents redactats en llengua estrangera, a l'efecte de la fiscalització del contracte”.

I encara dins les normes de rang legal, també esdevé convenient ressenyar la publicació del Reial decret llei 19/2017, de 24 de novembre, de comptes de pagament bàsics, trasllat de comptes de pagament i comparabilitat de comissions.³ El seu article 16, intitulat “Document informatiu de comissions” precisa, entre altres previsions, que el document informatiu “s'ha de redactar en l'idioma acordat per les parts”. L'article 17.2, per la seva part, quan regula l'estat de les comissions preveu que “ha d'estar redactat en l'idioma en què s'ofereixi el compte de pagament, o en un altre idioma acordat per les parts”. Com és de veure, en ambdues disposicions normatives es regulen certs usos lingüístics, per bé que projectats a qüestions molt precises.

2 Revisió succinta de les normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Com hem avançat suara, les disposicions normatives d'incidència en dret lingüístic publicades al BOE durant el segon semestre de l'any són molt migrades. Pel que concerneix singularment les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació, n'analitzem succintament les més significatives, distingint per àmbits.

¹ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 268 de 4 de novembre de 2018](#)

² [BOE suplement en llengua catalana al núm. 272 de 9 de novembre de 2017](#)

³ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 287 de 25 de novembre de 2017](#)

La primera destacable és el Reial decret 768/2017, de 28 de juliol, pel qual es desenvolupa l'estructura orgànica bàsica del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació i es modifica el Reial decret 424/2016, d'11 de novembre, pel qual s'estableix l'estructura orgànica bàsica dels departaments ministerials.⁴ Als efectes que aquí interessin, estableix previsions relatives a les llengües als seus articles 9.1.g i 16. El primer dels preceptes esmentats regula les funcions que s'adscriuen a la Direcció General Integració i Coordinació d'Afers Generals de la Unió Europea (òrgan directiu depenent de la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus). S'encomana a aquesta Direcció General, entre altres funcions, la “promoción y defensa de la lengua española en las instituciones de la UE” (article 9.1.g). Com és de veure, l'article negligeix tota referència a la promoció de les altres llengües diferents de la castellana que gaudeixen també d'estatus de cooficialitat a diverses comunitats autònomes i que, singularment en l'àmbit de la Unió Europea, es troben emparades per l'Acord del Consell de Ministres d'Afers Generals i Relacions Exteriors de la Unió Europea de 13 de juny de 2005.

L'article 16 de la mateixa disposició reglamentària, per la seva part, quan regula les funcions encomanades a la Secretaria General Tècnica, hi inclou la d'exercir les funcions atribuïdes al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació en matèria de “traducció al castellà o a altres llengües estrangeres de tractats i convenis internacionals i altres documents de caràcter diplomàtic, consular o administratiu”, així com “la interpretació en actes on intervinguin representants dels òrgans superiors de l'Administració de l'Estat, la participació en conferències o comissions internacionals en les quals es negociïn tractats, acords i convenis internacionals” i “l'atorgament dels títols de traductor-intèrpret jurat i la gestió del registre d'aquests professionals”. El mateix article 16 *in fine* estableix que l'Oficina d'Interpretació de Llengües s'adscriu a la Secretaria General Tècnica.

Pel que concerneix l'àmbit educatiu, durant el segon semestre de l'any 2017 es van aprovar diverses disposicions amb referències expresses a la qüestió lingüística. N'és un bon exemple l'Ordre ECD/651/2017, de 5 de juliol, per la qual es regula l'ensenyament bàsic i el seu currículum per a persones adultes en modalitat presencial, a distància i a distància virtual, en l'àmbit de gestió del Ministeri d'Educació i Esport.⁵ Semblantment, també es va aprovar l'Ordre ECD/1009/2017, de 18 d'octubre, per la qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior corresponent al títol de tècnic superior d'arts plàstiques i disseny de fusteria artística i es modifiquen diverses ordres de currículum dels títols de tècnic i tècnic superior d'arts plàstiques i disseny de la família professional artística de comunicació gràfica i audiovisual.⁶ Totes dues ordres, al llarg del seu articulat, contenen diverses previsions relatives a l'ensenyament de llengües estrangeres.

I encara dins l'àmbit educatiu pot ressenyar-se l'aprovació del Reial decret 1041/2017, de 22 de desembre, pel qual es fixen les exigències mínimes del nivell bàsic a l'efecte de certificació, s'estableix el currículum bàsic dels nivells intermedi B1, intermedi B2, avançat C1 i avançat C2, dels ensenyaments d'idiomes de règim especial que regula la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i s'estableixen les equivalències entre els ensenyaments d'idiomes de règim especial regulats en diversos plans d'estudis i els d'aquest Reial decret.⁷

Dit això, es va aprovar també un amplí ventall d'altres disposicions de rang reglamentari que, molt tangencialment i en àmbits diferents, fan referències molt puntuals a la qüestió lingüística. N'és un bon exemple el Reial decret 848/2017, de 22 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament de destinacions del personal de la Guàrdia Civil. El seu article 4, quan regula els principis generals per a la provisió de destinacions estableix, entre altres previsions, que per a l'assignació de determinades destinacions es pot establir prèviament l'exigència de requisits d'idioma “d'acord amb el que preveu aquest Reglament”.⁸ Es va aprovar també el Reial decret 1036/2017, de 15 de desembre, pel qual es regula la utilització civil de les aeronaus pilotades per control remot, i es modifiquen el Reial decret 552/2014, de 27 de juny, pel qual es desplega el Reglament de l'aire i les disposicions operatives comunes per als serveis i els procediments de navegació aèria, i el Reial decret 57/2002, de 18 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de circulació aèria. Entre altres previsions, l'article 33.1.e, quan regula els requisits dels pilots remots, disposa que han d'acreditar “un coneixement adequat de l'idioma o idiomes utilitzats en les comunicacions entre el controlador

⁴ [BOE núm. 180 de 29 de juliol de 2017](#)

⁵ [BOE núm. 162 de 8 de juliol de 2017](#)

⁶ [BOE núm. 255 de 23 d'octubre de 2017](#)

⁷ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 311 de 23 de desembre de 2017](#)

⁸ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 230 de 23 de setembre de 2017](#)

i l'aeronau, ateses les condicions operatives de l'espai aeri en què es dugui a terme l'operació".⁹ I encara dins l'àmbit de l'aviació, també es va aprovar la Resolució de 14 de juny de 2017, de la Direcció General d'Aviació Civil, per la qual es publiquen les instruccions tècniques per al transport segur de mercaderies perilloses per via aèria. Aquesta Resolució estableix previsions tangencials relatives als idiomes que s'han d'emprar en determinats usos dins el catàleg d'obligacions de qui exporta.¹⁰

Semblantment, també pot destacar-se l'aprovació del Reial decret 999/2017, de 24 de novembre, pel qual es modifica el Reial decret 506/2013, de 28 de juny, sobre productes fertilitzants.¹¹ Entre altres previsions, estableix una modificació de l'article 24 de la norma esmentada, dedicada a regular els requisits de la sol·licitud per a inscriure i renovar la inscripció del producte. Als efectes que aquí interessin, s'estableix que aquesta sol·licitud "s'ha de redactar en la llengua espanyola oficial de l'Estat". No fa, per consegüent, cap referència a l'ús de les llengües oficials diferents de la castellana.

I encara en clau anecdòtica, pot ressenyar-se l'aprovació del Reial decret 1008/2017, d'1 de desembre, per la qual s'aprova l'estratègia de seguretat nacional 2017. Diem anecdòtica perquè al seu preàmbul s'explicita un paràgraf amb referències a qüestions lingüístiques. Més concretament, hi trobem expressat que la seguretat nacional "contribuye a afianzar los elementos vertebradores de la España del siglo XXI: su sistema democrático, su sociedad plural y abierta, su rica diversidad territorial y lingüística, su nivel de desarrollo socioeconómico y su condición de país dotado de un legado histórico diferencial y de una lengua y una cultura globales". En paraules de la norma, "estos aspectos son importantes para entender los objetivos que hoy propugna España en la esfera internacional como país abierto al mundo y protector de sus ciudadanos".¹²

Tot plegat ha de valorar-se prenent en consideració la greu situació d'excepcionalitat política que es viu a Catalunya i que es va projectar en la publicació al BOE de diverses disposicions normatives vinculades a la implementació de les mesures d'execució forçosa de l'article 155 de la Constitució. Com és sabut, es van traduir en la suspensió de l'autonomia política del Principat. Als efectes que aquí interessin, algunes d'aquestes disposicions publicades al BOE contenen alguna menció puntual a la qüestió lingüística. La primera que pot ressenyar-se és el Reial decret 944/2017, de 27 d'octubre, "pel qual es designa òrgans i autoritats encarregats de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, autoritzades per Acord del Ple del Senat de 27 d'octubre de 2017, pel qual s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució".¹³ El capítol sisè de l'annex encomana al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport l'assumpció de funcions relatives a la Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme.

Semblantment, també es va publicar el Reial decret 953/2017, de 31 d'octubre, pel qual es dicten normes complementàries per a la realització d'eleccions al Parlament de Catalunya 2017, celebrades el 21 de desembre.¹⁴ Cal recordar que la convocatòria d'aquests comicis la va dur a terme excepcionalment el president del Govern espanyol per Acord del Consell de Ministres adoptat el 21 d'octubre de 2017 en aplicació de l'article 155 de la Constitució i l'Acord del Ple de Senat de 27 d'octubre de 2017.¹⁵ Als efectes que aquí interessin, l'article 18.2 d'aquest Decret preveia textualment que les persones sordes o amb discapacitat auditiva, usuàries de la llengua de signes, que hagin estat designades membres d'una mesa electoral, "poden sol·licitar el servei gratuït d'interpretació del llenguatge de signes a través d'un intèrpret" sens perjudici del dret a excusar el seu nomenament.

Val a dir que ambdues disposicions esmentades, dictades com dèiem suara a l'empara de l'article 155 de la Constitució específicament per a Catalunya, es publiquen només en versió castellana al BOE. Dit altrament, no s'acorda la seva publicació a cap suplement en llengua catalana del butlletí oficial.

⁹ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 316 de 29 de desembre de 2017](#)

¹⁰ [BOE núm. 166 de 13 de juliol de 2017](#)

¹¹ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 296 de 6 de desembre de 2017](#)

¹² Per a una ampliació sobre el contingut d'aquest decret, vegeu [BOE núm. 309 de 21 de desembre de 2017](#).

¹³ [BOE núm. 261 de 28 d'octubre de 2017](#). Hem mantingut les incoherències gramaticals de l'original en castellà.

¹⁴ [BOE núm. 267 de 3 de novembre de 2017](#)

¹⁵ [BOE núm. 260 de 27 d'octubre de 2017](#)

Finalment, a tall de conclusió d'aquesta succinta crònica legislativa, escau d'esmentar que diversos BOE publicats durant el semestre estudiat publiquen rellevants sentències del Tribunal Constitucional d'incidència directa en el dret lingüístic. En són bons exemples les SSTC 86/2017, 87/2017, 88/2017, totes elles de 4 de juliol. S'analitzen succintament a la crònica de jurisprudència publicada en aquesta mateixa *Revista*, a la qual ens remetem.¹⁶

---

¹⁶ [Vegeu BOE núm. 171 de 19 de juliol de 2017](#)